

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการวางแผนการศึกษา เพื่อผลิตครูที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการที่ต้องการความรอบคอบ มีหลักการและอาศัยระยะเวลา หลักการนั้นจะจัดทำออกมาในรูปแบบเอกสารที่เรียกว่า "หลักสูตร" เอกสารชุดนี้มีความหมายกว้าง นักการศึกษาหลาย ๆ ท่านพยายามให้นิยามของคำนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เช่น

สมิธ (Smith) และคณะ ได้ให้คำนิยามของหลักสูตรว่า "หลักสูตร หมายถึง ลำดับชั้นของประสบการณ์ที่โรงเรียนกำหนดขึ้น เพื่อจะให้ความรู้แก่ผู้เรียน โดยกระบวนการคิดและปฏิบัติ"^๑

โบซง (Beauchamp) ได้ให้คำนิยามของหลักสูตรไว้ว่า "หลักสูตร คือ มาตราประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน"^๒

^๑B. Othanel. Smith, William O. Stanley and J. Harlen Shorer, Fundamentals of Curriculum Development (New York : World Book Company, 1950), p.4

^๒George A Beauchamp, The Curriculum of the Elementary School (Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1964), p.5

เซย์เลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander) ได้ให้คำ
นิยามของหลักสูตรว่า "หลักสูตร คือ การเตรียมมวลประสบการณ์ของการเรียนรู้ เพื่อให้
ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอย่างกว้าง ๆ และจุดมุ่งหมายเฉพาะ
ของโรงเรียน"^๑

นักการศึกษาของไทยหลายท่านได้ให้คำนิยามของหลักสูตรไว้ เช่น

ภิญโญ สาร ได้ให้คำนิยามว่า "หลักสูตร คือ บรรดาประสบการณ์หรือ
ความพยายามทั้งปวงที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนา
ตนเองไปในทิศทางที่โรงเรียนปรารถนา"^๒

เอกวิทย์ ณ ถลาง ได้ให้คำนิยามว่า "หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์
ทั้งหลายที่จัดให้เด็กได้เรียน เนื้อหาวิชา ทักษะ ทักษะ แบบพฤติกรรม กิจกรรมและสิ่งแวดล้อม
หรือสิ่งใดก็ตามซึ่งเรามุ่งหวังจะให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นกับเด็ก เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
กับเด็ก เราถือเป็นหลักสูตรทั้งสิ้น หลักสูตรตามความหมายนี้กินความไปถึงประสบการณ์
แบบเรียน ตลอดจนถึงวิธีสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย"^๓

^๑J. Galen Saylor and William M. Alexander, Planning Curriculum for Schools . . . (New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1974), p.17

^๒ภิญโญ สาร, หลักบริหารการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ ๒(กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์พัฒนาพานิช, ๒๕๑๖), หน้า ๒๕๒.

^๓เอกวิทย์, ณ ถลาง "ข้อคิดเรื่องหลักสูตร" ประชาศึกษา ๑๓ (ตุลาคม
๒๕๐๘) : ๑๓๘.

นักการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้คำนิยามของหลักสูตรตามแนว
นโยบายหลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๒๑ ว่า "หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่
โรงเรียนจัดให้นักเรียน ทั้งประสบการณ์ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทั้งนี้เพื่อให้
นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะ และทักษะที่สำคัญแก่ชีวิต" ๑

คำนิยามของหลักสูตรจากแนวความคิดของนักการศึกษาหลายท่าน ดังที่ได้
กล่าวมาแล้ว อาจสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้
นักเรียน ไม่ว่าจะเกิดภายในห้องเรียนหรือภายนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิด
สัมฤทธิ์ผล ตามจุดหมายของการศึกษาที่วางไว้ คือ มีความรู้ มีทัศนคติ และมีทักษะ
ที่สำคัญต่อผู้เรียนและสังคม

การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวนโยบาย ต้องอาศัยหลักสูตรเป็นแบบ
อย่างและตัวนำทางที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการผลิตครู หลักสูตรเป็นสิ่งที่มีความ
สำคัญมาก เพราะว่า วิชาชีพครู เป็นวิชาชีพที่ต้องรับผิดชอบอนาคตของเยาวชนที่จะ
เติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ในวันหน้า ดังนั้น ครูจำเป็นต้องมีความรอบรู้ ความชำนาญ ความ
มั่นใจและเป็นแบบอย่างที่ดี การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพสูงได้ จำเป็นต้อง
เรียนรู้ถึงความเป็นไป ความเปลี่ยนแปลงและความต้องการ ของสังคมในด้านความ
ต้องการกำลังคนออกไปพัฒนาท้องถิ่น ถ้าหลักสูตรล้าสมัยตามไม่ทันความต้องการ ของ
สังคม ก็เท่ากับเป็นการผลิตที่สูญเปล่า หรือได้ผลไม่คุ้มกับการลงทุน ทำให้สูญเสีย
กำลังทางเศรษฐกิจ มีผลทำให้กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ
ดังนั้น จึงควรได้มีการปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการศึกษาของวิชาชีพครูให้ทันสมัย
และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมอยู่เสมอ ดังเช่น เซย์เลอร์และอเล็กซานเดอร์

๑ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือบริหารวิชาการในการใช้

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (กรุงเทพมหานคร : เซ็นทรัลเอ็ดจูเคชันเพรส
ศึกษาการพิมพ์, ๒๕๒๐), หน้า ๔๑.

(Saylor and Alexander) ใ้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามพัฒนาการของสิ่งใหม่ ๆ และเปลี่ยนแปลงตามความต้องการจำเป็นของสังคม^๑ โดยการจัดให้มีการประเมินผลหลักสูตร เพราะว่า การประเมินผลหลักสูตรมีความสำคัญในการที่จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลในการเรียนได้ดี และเกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาเป็นอันมาก สุมิตร คุณานุกร ใ้กล่าวไว้ว่า ประโยชน์ของการประเมินผลหลักสูตรมี ๕ ประการ คือ

๑. ช่วยให้ความมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายในการสอนกระจ่างขึ้น เพราะถ้าคลุมเครือก็วัดไม่ได้ ต้องตีความหมายให้กระจ่างเสียก่อนจึงจะประเมินได้
๒. ช่วยส่งเสริมการสอนในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะมีลักษณะเป็นผลสะท้อนไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรและการสอน
๓. ส่งเสริมการเรียนของนักเรียน เมื่อความมุ่งหมายกระจ่างแล้ว นักเรียนก็สามารถรู้ได้อย่างแน่ชัดว่า ตนเองประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด เป็นการให้แรงจูงใจแก่นักเรียนอีกทางหนึ่งด้วย
๔. ช่วยในการแนะแนวของครู ข้อมูลต่าง ๆ ที่ครูรวบรวมได้เกี่ยวกับนักเรียน จะเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวไปในตัวด้วย
๕. ช่วยในค่านิสื่อสาร ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน เป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชนไปในตัวด้วย^๒

^๑J. Galen Saylor and William M. Alexander, Curriculum Planning for Modern School, (New York : Holt Rinehart and Winston Inc.,) 1966 p.4

^๒สุมิตร คุณานุกร, หลักสูตรและการสอน (พระนคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, ๒๕๑๘) หน้า ๒๐๑ - ๒๐๒.

การประเมินผลหลักสูตรควรมีการทำเป็นระยะ ๆ เพราะว่ สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และเมื่อพบความบกพร่องของหลักสูตรจะได้รับแก้ไขได้ทันที หรือส่วนใดไม่ทันต่อเหตุการณ์จะได้พัฒนาให้ทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้จะต้องมีการวางแผน และดำเนินการประเมินผลอย่างรอบคอบ โดยมีเกณฑ์และหลักการ

กมล สุคประเสริฐ ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรที่ถูกต้องสมบูรณ์นั้น นักสร้างหลักสูตรจะต้องใช้ความพยายามวิเคราะห์พฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งระบบวิชาและระดับชั้นออกมาเป็นแผนภูมิใหม่ เพื่อให้เห็นภาพของการประสานงานหรือเกี่ยวข้องกัน ของบทเรียนแต่ละบท ทั้งที่เป็นหน่วยย่อยหรือหน่วยใหญ่จะต้องนำไปสอนแล้ววิเคราะห์ดู ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบที่จะพิจารณาถึงความสามารถของผู้เรียนตั้งแต่ก่อนจนถึงเก่ง บทเรียนบางบทไปทดลองกับเด็กเก่ง เด็กเก่งก็ทำได้ ทำให้หลงผิดไปว่า หลักสูตรตามแผนภูมินั้นใช้ได้แล้ว แต่ถ้านำไปทดลองกับเด็กอ่อน เด็กอ่อนทำไม่ได้ เช่นนี้จะช่วยบอกให้ครูรู้ว่า เด็กอ่อนเหล่านั้นต้องการพื้นฐานที่มีระดับต่ำไปกว่านั้นอีก ซึ่งจะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรต้องอาศัยการวิจัยตลอดเวลา ดังนั้น เมื่อวางหลักสูตรและเสนอให้โรงเรียน หรือ ครูเป็นผู้ปฏิบัติดำเนินงานภายในระยะเวลาอันสมควรแล้ว ควรจะมีการพิจารณาว่า หลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติเพียงไร โดยใช้ผลจากการประเมินผลของหลักสูตรเป็นมาตรการ เพราะว่ การประเมินผลหลักสูตรมีความสำคัญในการที่จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนอยู่ในระดับดี

ในการประเมินผลหลักสูตรนั้น เบคเคอร์ (Baker) ได้ประมวลความคิดเห็นของนักการศึกษา ๒ ท่าน คือ Bloom และ Gagne ซึ่งแตกต่างกันออกไป ดังนี้

กมล สุคประเสริฐ, "การสร้างและประเมินวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตร" วารสารการวิจัยสภาการศึกษา กรมวิชาการ เล่ม ๔ (มกราคม - เมษายน ๒๕๑๗) หน้า ๑๘.

บลูม (Bloom) ได้เคยกล่าวไว้ในหนังสือวิจารณ์วิจัยทางการศึกษา โดยให้คำแนะนำว่า การประเมินผลโดยทำกับสิ่งแวดล้อม (การสอน ห้องเรียน โรงเรียน) จะเป็นแหล่งสำคัญในการที่จะรู้พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป นี้แสดงให้เห็นว่า ในการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ นั้น สภาพแวดล้อมจะเป็นส่วนสำคัญในการสัมพันธ์กัน ซึ่งทำให้เกิดผลในความสนใจ

แกมเบ (Gagne) ให้คำจำกัดความของการประเมินผลหลักสูตรในรูปของผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และได้อธิบายถึงความสำคัญในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนกับการเลือกและการจัดเนื้อหาวิชา แกมเบ แนะนำว่า ควรจะมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรก่อนที่จะนำหลักสูตรนั้นไปใช้กับนักเรียน^๑

ทิตนา แชมมณี กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ ๓ ประการ คือ

๑. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้นว่า หลักสูตรที่จัดนั้นสามารถสนองคามวัตถุประสงค์หรือผลหลักสูตรต้องการหรือไม่ และการประเมินผลหลักสูตรนั้นก็เพื่อรู้ว่า หลักสูตรนั้นช่วยให้ผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวหรือไม่
๒. เพื่อตัดสินคุณค่า การวางแผนโครงสร้างและระบบของหลักสูตรตลอดจนการบริหารและการสอนตามหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่
๓. เพื่อว่ากันว่า ผลผลิตคือผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร^๒

^๑ Robert L. Baker, "Curriculum Evaluation, "Review of Educational Research, 30(1969), p. 347.

^๒ สุมิตร ภูพานุกร, หลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๒๑ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ (กรุงเทพฯ : สารมวลชน, ๒๕๒๐) หน้า ๒๗๖ - ๒๗๗.

นีล (Neil) ยังได้ประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรของ
ครอนบัทซ์, สคริปเวิน, เฟอริส, กลาสเซอร์, แอทกิน, วอลเบสเซอร์ และฮัสเซค
(Cronbach, Scriven, Ferris, Glaser, Atkin, Walbesser, and
Husek) ซึ่งแตกต่างกันออกไปดังต่อไปนี้

ครอนบัทซ์ เห็นว่า ในการประเมินผลนั้น ทางที่ควรประเมินในขณะที่ยังอยู่
ในการทดลองหลักสูตรอยู่มากกว่าจะประเมินผลที่ผลออกไปแล้ว ครอนบัทซ์ ได้ให้แนวความคิด
เกี่ยวกับการประเมินผลไว้ว่า

ก. พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการใช้ความคิดและเจตคติของนักเรียนที่บันทึกผลเป็น
รูปคะแนนยังไม่มีความสูงเท่ากับการสร้างทัศนคติ ทักษะและอิทธิพลที่จะเร้าให้นักเรียนรู้จักการ
คิดอย่างมีเหตุผล

ข. ในการประเมินค่าของหลักสูตร ควรจะ ประเมินให้ตรงกับความมุ่งหมาย
ที่ต้องการในหลักสูตรนั้น ๆ ไม่ใช่จะไปประเมินเรื่องที่ต้องการกับหลักสูตรอื่นเพื่อพิสูจน์ว่า
หลักสูตรประเภทใดจะดีกว่ากัน

สคริปเวิน มีความคิดเห็นต่างกับครอนบัทซ์ ที่ว่า ควรจะนำหลักสูตรแต่ละแบบ
มาเปรียบเทียบกัน เพื่อความหลักสูตรประเภทใดดีกว่ากัน นอกจากนั้น สคริปเวิน เห็นว่า
อย่าให้การประเมินผลไปลบเลือนความแตกต่างระหว่างจุดมุ่งหมายและหน้าที่ของการประเมิน
ผล นั่นคือ หน้าที่ของการประเมินผลอาจจะเป็นเครื่องตัดสินจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์
ไม่ควรมาขัดขวางในการเก็บข้อมูลอย่างถูกต้อง สคริปเวิน ได้ให้แนวความคิดเห็นของการ
ประเมินผลในกระบวนการของการประเมินผล (The Methodology of Evaluation)
คือ ได้เน้นถึงความสำคัญในการประเมินผลที่ได้จากหลักสูตรและหาทางปรับปรุงผลนั้นให้ดีขึ้น
สคริปเวิน ไม่เห็นด้วยกับข้อคัดค้านที่ว่า การวัดคุณค่านั้นไม่เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
เขาได้พยายามเปรียบเทียบผลการปฏิบัติ หรือ การสอนโดยคาดคะเนจากเป้าหมายและเนื้อหา
วิชาที่สอนกับเป้าหมายของวิชาในหลักสูตรกับเนื้อเรื่องปรากฏในข้อความที่ใช้ในการสอน ดังนั้น
สาระสำคัญในความคิดเห็นของสคริปเวิน ที่เห็นประโยชน์ต่อการประเมินค่าของหลักสูตร คือ
ได้สร้าง เกณฑ์สำหรับประเมินค่าอุปกรณ์การสอนมากกว่าอย่างอื่น

เฟอริส เป็นคนแรกที่แก้ปัญหาของการประเมินผลของหลักสูตร ซึ่งใคร่รวมวิธีวิเคราะห์แบบเก่าและแบบใหม่เข้าด้วยกัน โดยอาศัยผลของการทดลองเกี่ยวกับการทดสอบความรู้ทางวิทยาศาสตร์ตามแนวใหม่ ๘ โครงการด้วยกัน แล้วพิจารณาผลของความสำเร็จจากการสอบเข้ามหาวิทยาลัย เฟอริส ได้พยายามแสวงหาวิธีวัดผลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการความคิด วิธีปฏิบัติงานมากกว่าการวัดความรู้ความจำ จากเนื้อหาตามแบบที่เคยทำกันมา ผลของการศึกษานี้ก่อให้เกิดทัศนคติใหม่ ทั้งผู้สร้างหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์และเกิดความเปลี่ยนแปลงในวิธีศึกษาวิทยาศาสตร์

กลาสเซอร์ ได้นำวิธีประเมินผลความสามารถของนักเรียน โดยการใ้มาตรการที่อ้างถึงการวัด (Criterion references measures) โดยวิธีการนี้ ครูสามารถวัดความสามารถของนักเรียนตามลักษณะความสามารถของตนเอง ซึ่งการประเมินผลแบบนี้ไม่ขึ้นกับการกระทำของนักเรียนคนอื่น ๆ

แอทกิน คิดว่า การสอนนี้อาจจะทำให้มีผลเสียได้เหมือนกัน เช่น อาจจะทำให้นักเรียนมัวแต่ไปยุ่งกับบทบาทของมโนทัศน์ (role of concept) เร็วเกินไป วอลเบสเซอร์เห็นว่า การประเมินผลโดยวิธีนี้ไม่สำคัญเท่ากับการประเมินผลโดยตัวนักเรียนเองหลังจากที่เรียนจบแล้วรู้อะไรมากขึ้น

ฮัสเชก ได้สรุปแนวความคิดใหม่ในวิธีที่จะวัดผลสัมฤทธิ์ในด้านการสอนของครูไว้หลายประการ เช่น การกำหนดความมุ่งหมายของการทดสอบ รวมทั้งการใช้เครื่องมือวัดผลการศึกษาได้พิสูจน์ให้เห็นว่า การประเมินค่าของหลักสูตรจากแง่ประสิทธิภาพในการทำงานหรือการสอนของครูย่อมมีความมุ่งหมายที่แตกต่างออกไปจากแง่ของการประเมินผลความสำเร็จในด้านการเรียนของนักเรียน

จากความคิดเห็นหลาย ๆ แบบที่กล่าวมาแล้ว พอจะสรุปได้ว่า ในการประเมินผลหลักสูตรนั้น การประเมินผลมีอยู่ ๘ สถานะด้วยกัน คือ

๑

ก. การประเมินผลเกี่ยวกับการสอนของครู หลักสูตรเป็นข้อกำหนดที่สำคัญ
ยิ่งที่มุ่งหมายจะให้ครูใช้เพื่อจะใ้ครูว่าชั้นไหนควรสอนอะไรบ้าง จะสอนกับแค่ไหน ครู
ผู้สอนสามารถที่จะใช้วิจารณ์จุดของคนที่กิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามหลักสูตรและ
ยังสามารถดัดแปลงหลักสูตรให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนอีกด้วย จึงกล่าวได้ว่า
ความสำคัญของการใช้หลักสูตรนั้นขึ้นอยู่กับครูสอนเป็นส่วนใหญ่ สตรีปเวนและฮิลเชค
จึงได้ให้ความสำคัญของการประเมินผลของหลักสูตรเกี่ยวกับการสอนของครู

ข. การประเมินผลเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร ระบบการศึกษาถือ
ว่าเป็นแบบกลไก (dynamic) นั่นคือ ส่วนต่าง ๆ ของโครงสร้างของหลักสูตรต่าง
มีหน้าที่ที่สำคัญในตัวของมัน ซึ่งเรื่องนี้ แกนเย เห็นว่าควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ
โครงสร้างของหลักสูตรก่อนที่จะนำไปใช้กับนักเรียน และการประเมินผลโครงสร้างนี้
ครอนบัทซ์ เห็นว่า ควรประเมินโครงสร้างของตัวหลักสูตรเอง โดยไม่ไปเปรียบเทียบ
กับโครงสร้างของหลักสูตรอื่น ซึ่งความคิดนี้ตรงกันข้ามกับความคิดของสตรีปเวน
ที่เห็นว่า ควรมีการประเมินโครงสร้างโดยเปรียบเทียบกับหลักสูตรอื่น

ค. การประเมินผลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน แนวความคิดอันนี้
นักการศึกษาได้ให้ข้อคิดไว้ เช่น เพอร์ริสและกลาสเซอร์ เพื่อจะดูว่า ผู้รับ
การศึกษาได้ผลสมตามความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่^๑

^๑ John D. McNeil, "Forces Influencing Curriculum, Review of Educational Research, 39 (1969), p. 310.

ดร. สุมิตร คุณานุกร กล่าวว่ ในความเข้าใจของครูผู้สอนส่วนมากคิดว่า การสอน คือ การประเมินผลหลักสูตร ถ้าเด็กสอบได้ก็มักคิดว่าหลักสูตรดี หรือในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กสอบตก มักคิดว่าหลักสูตรไม่ดี ที่ถูกต้องแล้ว การสอบเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการประเมินผลหลักสูตรเท่านั้น แต่การประเมินผลเพื่อตัดสินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรนั้นมีขอบเขตรวมถึง

๑. การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร
๒. การวิเคราะห์ขบวนการ ของการนำหลักสูตรไปใช้
๓. การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการ เรียนของนักเรียน
๔. การวิเคราะห์โครงการประเมินผลหลักสูตร^๑

อำนาจ จันทรแป้น ได้กล่าวว่ การวิเคราะห์หลักสูตรนับเป็นกระบวนการขั้นต้นของการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่วุเรียนต่อไป

ส่วนของหลักสูตรที่ควรทำการวิเคราะห์ประกอบด้วย

๑. ความมุ่งหมายของหลักสูตรทั่วไป เฉพาะวิชา
๒. เนื้อหาวิชา
๓. เอกสารหลักสูตร เช่น หนังสือหลักสูตร
๔. วัสดุต่าง ๆ เช่น วัสดุการสอน วัสดุการเรียน แบบเรียน ฯลฯ
๕. พฤติกรรมการเรียนการสอน^๒ ฯลฯ

^๑สุมิตร คุณานุกร, ดร. หลักสูตรและการสอน (กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, ๒๕๑๔) หน้า ๑๘๘.

^๒อำนาจ จันทรแป้น, การศึกษาหลักสูตร (เชียงใหม่ : โรงพิมพ์พระสิงห์การพิมพ์ ๒๕๒๒) หน้า ๒๗.

ปราณี เถกิงผล ได้กล่าวไว้ว่า คำว่า การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง การจำแนกแยกแยะ ซึ่งการจำแนกนั้นจะเป็นตามหัวข้อเรื่อง วัตถุประสงค์และวิธีการที่จะใช้ในการจัดทำ ดังนั้น ความหมายของคำ วิเคราะห์นี้ จึงแตกต่างกันไปตามงานที่กำหนดจะทำดังกล่าว

วิเคราะห์หลักสูตร อาจวิเคราะห์ในแง่ต่าง ๆ ดังนี้

- ๑. วิเคราะห์หัวข้อหลักสูตร เพื่อพิจารณาว่า มีความเหมาะสมกับเด็กหรือไม่ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ และเหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่
- ๒. วิเคราะห์ในแง่ของการนำหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ จำแนกเพื่อสำรวจดูว่า สอดคล้องกับแนวนโยบายที่วางไว้หรือไม่ โดยเน้นในเรื่องของคุณภาพทางการศึกษา
- ๓. วิเคราะห์ในแง่การวิเคราะห์หลักสูตร (Curriculum Analysis) เพื่อดูว่า มีความสัมพันธ์กับการวัดผลหรือไม่

นอกจากนี้ ปราณี เถกิงผล ยังได้กล่าวเสริมว่า หัวข้อเรื่องที่มีจะใช้กันในการวิเคราะห์หลักสูตร มีดังนี้

- ๑. ความมุ่งหมายของหลักสูตร ค่าโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาวิชาที่กำหนดอัตราเวลาเรียน
- ๒. การนำหลักสูตรไปใช้ คือ การเรียนการสอนในโรงเรียน
- ๓. แบบเรียน และอุปกรณ์การเรียนการสอน
- ๔. การวัดผล^๑

^๑ปราณี เถกิงผล, หลักสูตรมัธยมศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐) หน้า ๘๐ - ๘๓.

สุจริต เพ็ชรชอบ ไก่กล้าว่า การประเมินผลหลักสูตร เป็นกระบวนการที่สำคัญ เพราะเป็นการหาคำตอบว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด อะไรเป็นสาเหตุ ผู้ประเมินผลหลักสูตรจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับทั้งในด้านหลักสูตรและการประเมินผล การประเมินผลหลักสูตรตามแนวใหม่นั้น เน้นการประเมินทั้งโปรแกรมการศึกษา มีไขว้แต่เพียงผลการเรียนปีสุดท้ายเท่านั้น แต่ควรประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนด้วย การประเมินผลหลักสูตรที่ดี ควรมีโครงการประเมินผลที่แน่นอน วิธีการประเมินผลหลักสูตรว่า สัมฤทธิ์ผลตามปณิธานที่ตั้งไว้เพียงใด อาจทำได้ดังนี้ คือ

๑. การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน
๒. การวิเคราะห์หลักสูตรจากผลการวิจัยต่าง ๆ เช่น วิจัยเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของการเรียนวิชาต่าง ๆ
๓. การตั้งคณะกรรมการหรืออนุกรรมการวิเคราะห์หลักสูตรฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และรวบรวมข้อสังเกตจากแหล่งต่าง ๆ ศึกษาข้อดี ข้อบกพร่องของหลักสูตร ศึกษาจากรายงานการวิจัย ข้อคิดเห็นจากเอกสารหรือการประชุมต่าง ๆ
๔. วิเคราะห์หลักสูตร โดยใช้เกณฑ์ประเมินผล
๕. การวิเคราะห์โครงการประเมินผล

เสริมศรี ไชยศรี ไก่กล้าว่า การประเมินผลหลักสูตร เป็นเรื่องที่ยู่วางแผนประสบการณ์การเรียนรู้ จะคงดำเนินถึง ผู้พัฒนาหลักสูตร เหล่านั้นจะต้องคิดถึงวิธีการที่จะพิจารณาตัดสินว่า หลักสูตรหรือประสบการณ์ที่จัดขึ้นถูกหลักการจัดมากน้อยเพียงใด ถ้าเราต้องการความเป็นเลิศหรือคุณภาพที่ยั่งยืนของการศึกษา เราจำเป็นต้องมีการตรวจสอบ พิจารณาวิเคราะห์ขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดประสบการณ์ว่า มีผลดีที่ของการ

สุจริต เพ็ชรชอบ, หลักสูตร ลักษณะแนวใหม่และการพัฒนาหลักสูตร
(ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓) หน้า ๓๓ -

หรือมีขอบกรอบตรงไหนบ้าง เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุเป้าหมายไว้ที่ที่สุด การประเมินผลหลักสูตรจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจะขาดเสียไม่ได้

ในการประเมินผลหลักสูตร อาจเริ่มจากการศึกษาจากสิ่งต่อไปนี้

๑. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
๒. เนื้อหา หรือสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนรู้อุทิศและปฏิบัติ
๓. กิจกรรม
๔. แหล่งวิทยาการ
๕. การประเมินผล
๖. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่อประสิทธิภาพของโปรแกรม^๑

ทาบ (Taba) ได้กล่าวว่า ในการประเมินผลหลักสูตรแทนที่จะประเมินเพียงผลการสอนของผู้เรียนเพียงประการเดียว การประเมินผลควรคำนึงถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง ๔ ของหลักสูตรด้วย

องค์ประกอบทั้ง ๔ ได้แก่

๑. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
๒. รายละเอียดเนื้อหาการเรียนการสอน
๓. การจัดกิจกรรมประสบการณ์หรือวิธีสอนให้ผู้เรียน
๔. การวัดผลหรือผลการเรียนของผู้เรียน^๒

^๑ เสริมศิริ ไชยศรี, ระบบหลักสูตร (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๒๓) หน้า ๑๕๑ - ๑๕๒.

^๒ Hilda Taba, Curriculum Development (New York : Harcourt, Brace & World Inc., 1962) p. 328 - 331.

การประเมินผลของพิจารณาความสัมพันธขององค์ประกอบเหล่านี้ควมว่า มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ จุดมุ่งหมายสามารถที่จะครอบคลุมนโยบายการจัดการศึกษาหรือความตกลงการใดหรือไม่ มีความเหมาะสมกับกับความสนใจของยูเรียมเพียงใด เนื้อหาการเรียนมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่และตรงตามประสงค์การของยูเรียมหรือไม่ วิธีการนำหลักสูตรไปใช้สามารถที่จะทำใยูเรียมเกิดประสมการทางเนื้อหาหรือจุดมุ่งหมายทั้งไว้เพียงใดและการวัดผลเพื่อทราบสัมฤทธิ์ผลของการเรียนนั้นตรงกับจุดมุ่งหมายหรือครอบคลุมเนื้อหาและประสงค์การที่กว้างไว้ใยูเรียมหรือไม่ ซึ่งแต่ละส่วนจะแสดงถึงประสิทธิภาพของโครงสร้างของหลักสูตรใดชัดเจายิ่งขึ้น

หลักสูตรวิชาเอกคณิตศาสตร์ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้เริ่มใมาตั้งแต่ใการศึกษา ๒๕๑๕ จนถึงปัจจุบันนี้เป็นเวลา ๕ ปี และสามารถผลิตบัณฑิตใ ๓ รุ่น รุ่นละประมาณ ๒๕ คน แต่ยังไม่เคยมีการประเมินผลหลักสูตรมาก่อนเลย คณะจารย์ผู้สอน นักศึกษาและผู้ที่มีส่วนรวมยังไม่ใโอกาสทราบว่ หลักสูตรฉบับนั้น มีส่วนใส่วนบกพร่องควรรับปรุงหรือพัฒนาใส่วนใบบาง เนื่องจากข้าพเจ้านี้ส่วนรวมใในการใหลักสูตรฉบับนั้นใฐานะที่ใเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาทาง ๆ ความหลักสูตรอุบายหลายวิชาจึงทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำการประเมินผลหลักสูตรฉบับนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อประเมินผลหลักสูตรวิชาเอกคณิตศาสตร์ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ใด้านความมุ่งหมาย องค์ประกอบของหลักสูตรการเลือกและจัดเนื้อหาวิชา ขบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้และสัมฤทธิ์ผลของการศึกษาของนักศึกษา
๒. เพื่อศึกษาข้อดีและข้อบกพร่องของหลักสูตรใด้านความมุ่งหมาย องค์ประกอบของหลักสูตร การเลือกและการจัดเนื้อหาวิชา ขบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้และสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักศึกษา
๓. เพื่อเสนอแนวทางใการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรีใสองปี วิชาเอกคณิตศาสตร์ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลกระทบที่วิเคราะห์หลักสูตรวิชาเอกพลศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เจาะส่วนของวิชาเฉพาะคาบกับ ๑๘ วิชา มีคา ๒ หน่วยกิตเท่านั้น และวิเคราะห์ในตามความมุ่งหมาย องค์ประกอบของหลักสูตร การเลือกและการจัดเนื้อหาวิชา ขบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้ และสัมฤทธิ์ผลของการศึกษาของนักศึกษา

ประโยชน์ที่ไ้ร้จากการวิจัย

๑. รุชอกีและขอบการของหลักสูตรวิชาเอกพลศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒. ุรูแนวทางการแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรวิชาเอกพลศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๓. ุรูแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรวิชาเอกพลศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคมและการพัฒนาประเทศ

ขอทอลงเบองตน

004028

ผู้วิจัยถึว่า ผู้ทอนแบบสอบถามทุกคนตอบตามความเป็นจริง

กว่าว่าถึถึความที่ไ้ในถึการวิจัย

๑. หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรวิชาเอกพลศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒. นักศึกษาที่สุกหลาย หมายถึง นักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา ที่ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีสองปี วิชาเอกพลศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๓. มัถึถึถึ หมายถึง ผู้สุ้าไว้การที่ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีสองปี วิชาเอกพลศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๔. อาจารย์มฐึสอน หมายถึง อาจารย์มฐึสอนวิชาเอกพลศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีสองปีวิชาเอกพลศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๕. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง อาจารย์ผู้สอนวิชาหลักสูตรพลศึกษาหรือเคยทำงาน
 ภาคนักผู้สอน ของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่มีคุณวุฒิวิชาเอกพลศึกษา

๖. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมที่นักศึกษานี้สุดท้าย ไม่เกินสอง หรือ
 ผู้บริหารโรงเรียนที่ติดต่อไปปฏิบัติงาน

๗. วิชาเอกพลศึกษา หมายถึง วิชาเฉพาะด้านบังคับ ๑๘ นี้กับ ๒๑ หน่วยกิต
 ประกอบด้วยวิชา

๗.๑	ED.PE.	๒๒๑	เทคนิคและทักษะของส้อมและแฮนด์บอล ๒
๗.๒	ED.PE	๒๒๔	เทคนิคและทักษะบาสเกตบอล ๒
๗.๓	ED.PE	๒๓๕	เทคนิคและทักษะฟุตบอล ๒
๗.๔	ED.PE	๒๔๒	เทคนิคและทักษะวอลเลย์บอล ๒
๗.๕	ED.PE	๒๖๔	เทคนิคและทักษะว่ายน้ำ ๒
๗.๖	ED.PE	๒๔๒	เทคนิคและทักษะเทนนิส ๒
๗.๗	ED.PE	๓๐๑	วิทยากรจัดการเคลื่อนไหว
๗.๘	ED.PE	๓๕๓	การเป็นโค้ชและผู้ตัดสินกีฬาและคาน
๗.๙	ED.PE	๔๐๙	บรรณการทางพลศึกษา
๗.๑๐	ED.M	๔๐๑	วัดและประเมินผลทางพลศึกษา
๗.๑๑	AIAT	๓๐๕	กายวิภาคและสรีรวิทยา
๗.๑๒	PHYSIOL	๓๗๑	สรีรวิทยา
๗.๑๓	NSG.S	๓๓๑	ปฐมพยาบาล
๗.๑๔	PHYSIOL	๔๐๖	สรีรวิทยาการออกกำลังกาย

- ๘. หมายถึง นักศึกษาที่สุดท้าย
- ๙. บ. หมายถึง บัณฑิต
- ๑๐. อ. หมายถึง อาจารย์ผู้สอน
- ๑๑. อ. หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญ